

devolje vse žrtve na oltar skupne domovine. Tako bodo tudi odslej brez vsakega pomisleka, brezpogojno in z iskrenim navdušenjem. Seveda ostane stranka nemahljivo »zvesta svojemu narodnemu, kulturnemu in gospodarskemu programu, ki je še ni nikdar in tudi ne bo oviral v izvrševanju katerikoli patriotičnih dolžnosti.«

—r— **Na c. kr. državni obrtni šoli v Ljubljani** je govoril o pomenu in rentabilnosti vojnega posojila prof. Henrik Podkrajšek. Njegova izvajanja so hitro našla pot v mlada srca za vse lepo in blago vnetih obiskovalk ženske obrtne šole. Svojim domovinskim čuvstvom pa so dale duška na ta način, da so v svojih razredih začele nabirati prostovoljne denarne prispevke. Dasi jih po številu ni veliko in je poleg tega med njimi pretežna večina takih, ki žive v skromnih razmerah, so vendar nabrale veliko, še več pa je doneslo srečkanje, za katero so darovale nekatere učenke krasna ročna dela. K lepemu uspehu te akcije so pripomogle učiteljice Klement. Hrovatinova, Ana Schmiedtova, Filomena Senekovičeva in Marija Veharjeva z dobrimi sveti, ki so jih dajale mladim nabiralkam, potem pa tudi s svojimi prispevki, ki sta jih na njih posredovanje naklonila vzvišenemu namenu ravnatelj in moški učiteljski zbor ženske obrtne šole. S tem denarjem kupljeni kosci IV. vojnega posojila se bodo na željo mladih domoljubov izročili ravnateljstvu s pristavkom, da naj dobivajo obresti ukaželnja dekleta, ki bodo še v poznejših časih obiskovala žensko obrtno šolo. Res plemenito!

—r— **Iz ruskega vjetništva.** Tovariš Rajko Božič, učitelj v Mengšu, se je zgledil z dopisnico z dne 4. aprila iz Tjuma v Tobolski guberniji telovadnemu učitelju Juliju Schmidtu ter sporočil, da je zdrav, da mu gre dobro in da upa na skorajšnje snidenje v domovini. Z njimi skupaj so v istem kraju še tovariši Riglar, Gabrovšek in Silvester.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** Namesto obolele učiteljice Marije Burjove je imenovana za suplentinjo na ljudski šoli v Osilnici učiteljica Angela Mandeljeva. — Namesto obolele učiteljice Erne Schottove v Oblaku bo suplerala učiteljica. Marija Očaharjeva. — C. kr. deželni šolski svet je vzel na znanje izstop učiteljice Karoline Bulovčeve in Josipine Fischerjeve in vstop učiteljice M. Elekta Schleglove in S. Imelda Konciljeve v osemrazrednico v Mekinjah. — Suplentinja Ana Breznik je imenovana za provizorično učiteljico v Črnomlju; suplentinja Cirila Goljeva pa za provizorično učiteljico v Metliki.

—r— **Umrla je v Krškem** dne 12. pret. m. učiteljeva soproga, gospa Ivana Rozmanova. Dosegla je visoko starost 81 let. Pokojnica je bila v mestu in okolici znana kot skrbna in dobra žena. Marsikdo, ki je hodil v krško meščansko šolo, se je bo spominjal tudi kot obče priljubljene dijaške gospodinje. V dolgi dobi 26 let je stanovala pri njej mnogo dijakov, ki jim je bila kakor mati. Da je v sili vsakomur rada pomagala, o tem bi v Krškem in v okolici marsikdo vedel povedati. Bodi blagi pokojnici ohranjen blag spomin! Tovarišu Florianu Rozmanu pa naše iskreno sožalje!

—r— **Kako vzgaja šola?** Pišejo nam: V Metliki so ljudskošolski otroci po lastnem nagibu priredili dve patriotični zabavi v prid »Skladu za naše v vojni oslepele vojake«. a) Zabava z dne 14. dne maja t. l. pod vodstvom Jožice in Emice Šturmove in Helice Habjanove je dala čistega 14 K 24 vin. b) Zabava z 21. dne maja t. l. pod vodstvom Franjice in Deve Kopiničeve pa 14 K. — Učenci iste šole so podpisali 2400 K IV. vojnega posojila, njih starši pa — kolikor je učiteljstvu znana — nad 25.000 K. — Tako vzgaja šola!

—r— **Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice** v Ljubljani je blagovolila tudi letos tukajšnji šoli nakloniti podporo 30 K. Presrečna hvala! — Šolsko vodstvo Drenov grič.

—r— **Strela v šolskem postopju.** Iz Hotiča poročajo: V nedeljo, dne 14. pret. m. je popoldan med hudo nevihto, okoli pol 6. ure treščilo v tukajšnje šolsko poslopje. Strela je precej raztrgala streho, hujše nesreče pa ni bilo.

—r— **Poročil se je** gosp. Miroslav Podgornik, nadučitelj v Cerknem, z gđ. Pavlo Kosmač. Obilo sreče.

—r— **Zlato poroko** je v Mokronogu praznoval v ponedeljek, 22. t. m., vpokojeni nadučitelj Fran Lavrič. Naj ljubezniva zlatoporočnica učenaka še dolgo let v sredi otrok in vnukov! Bilo srečno!

—r— **Odlikovanje.** Cand. ing. Stanko Dimnik, c. in kr. poročnik pri železniškem polku, je odlikovan z zlatim za-

služnim križcem na traku hrabrostne svetinje. Odlikovanec je sin našega ljubljanskega tovariša nadučitelja Jakoba Dimnika. — Čestitamo očetu in sinu!

—r— **Prva mestna deška ljudska šola v Ljubljani** je podpisala IV. vojnega posojila 81.000 kron, in sicer je podpisalo učiteljstvo 100 kron (III. vojnega posojila pa 400 kron); učenci 1000 kron (III. vojnega posojila pa 300 kron); starši učencev in njih sorodnikov pa 79.900 kron; vsi skupaj torej 81.000 kron.

—r— **V ruskem ujetništvu**, in sicer v Tjumu biva častnik Fran Jankovič, učitelj na Viču pri Ljubljani. Poročilo pravi, da je zdrav in krepak.

—r— **Pozor!** Kdor ve za naslov notranjskega tovariša, rejca čistokrvnih — kratkodlakih — koz srnine barve, blagovoli sporočiti naslov tovarišu K. Barletu, t. č. šolskemu voditelju v Metliki.

Štajerske vesti.

IVAN ZDOLŠEK

Umrl je dne 13. maja t. l. po kratki bolezni v Gabrijah pri Celju tovariš Ivan Zdolšek, nadučitelj v p., v 84. letu svoje dobe. — Pokojni tovariš je uspešno učiteljeval do 69. leta svoje starosti, večinoma kot nadučitelj v Novi cerkvi pri Celju. Odlikovan je bil s srebrnim zaslužnim križcem; bil je imejitelj častne svetinje ter častni občan občine Nova cerkev. — Izza svoje vpokojitve l. 1891. je živel v Gabrijah pri Celju, kjer je imel lastno hišo. — Pokopan je bil ob številni udeležbi dne 15. maja t. l. na okol. pokopališču celjskem. — Blag mu spomin!

—r— **Umrl je** dne 15. maja t. l. vodja deželne deške mešč. šole v Celju, Jos. Hölzel, 45 let star, po enomesečnem bolehanju. Rajnik je jedva drugo leto služboval kot ravnatelj. Rojen je bil v Ptuj, vzgojen v Mariboru, po mišljenju je bil Nemec. Vedenja je bil konciljantnega. — Naslednik mu bo kajpada spet Nemec, čeravno je meščanska šola v Celju namenjena v prvi vrsti — Slovencem.

—r— **Za šolskega nadzornika v Belgradu** je imenovan poročnik Stanko Majcen iz Maribora.

—r— **Iz Jarenine** poročajo: Akcija za »Rdeči križ« — prvo podjetje te vrste na kmetih — je imela impozanten uspeh. Tu je privlelo globoko čuvstvo usmiljenja in domoljublja. Slovenski mož, slovenska žena, slovenska mladina — pravi bratje usmiljenega Samaritana in neomajno zvesti sinovi, zveste hčerke habsburške hiše, svoje domovine Avstrije! Dasi imamo pri nas šolane same skromne kmetijske občine, je moglo šolsko vodstvo odposlati predsedništvu »Rdečega križa« 1375 K in prijaviti 70 novih udov s skupno udnino 280 K, torej skupni uspeh 1657 K.

—r— **Umrl je** dne 11. maja t. l. ob tirolski fronti Josip Pinter, vojni kurat v r. pri nekem domobranskem polku, zaradi naporov, od srčne kapi zadet, v 32. letu dobe svoje. — Pokojnik je bil odlikovan z duh. zaslužnim križcem II. vrste na belo-rdečem traku in z viteškim križem Franc-Josipovega reda na traku voj. zaslužnega križa. — Pred odhodom v vojno službo je bil Pinter v Celju mestni kooperator, obče priljubljen, zlasti pri mladini. Mož je bil vzgleden duhovnik ter izboren katehet. Živel je samo svojemu poklicu. — Trajen mu bodi spomin!

—r— **Posirovljenje in nemoralna mladina** ob vojni vidno napredujeta. Tako je bilo n. pr. v Gradcu v času od 1. jan. do 1. junija 1915, torej v petih mesecih, po policiji zaradi nenravnosti aretiranih 500 mladostnih oseb, dočim je v vsem letu 1914. znašalo to število 856. Tedaj skoraj za 50% v enem letu se je povišalo število teh izprijencev! Pri tem dekleta v nemoralni prekašajo dečke. To pa ima svoj vzrok v tem, da se v starosti od 14. do 18. leta na naravnost grozen način udinjajo — prostitutci. — Tako čitamo v graškem listu »Blätter für Armenwesen und Jugendfürsorge«.

—r— **Vojna odlikovanja.** Izmed slovenskih učiteljev na Štajerskem so zadnji čas prejeli odlikovanja nastopni tovariši: Franjo Lucček, učitelj pri Sv. Antonu v Slov. Goricah, poročnik pri 26. d. pp., veliko srebrno hrabrostno kolajno. Franjo Mešovšek, učitelj v Jarenini, poročnik pri b.-h. pp. 4. srebrno hrabrostno kolajno 1. reda; Anton Mohar, učitelj pri Sv. Marjeti na Dr. p., praporščak pri 26. d. pp., bronasto hrabrostno kolajno; Friderik Pučelič, učitelj v Leitersbergu-Karčevini, četovodja pri prostov. strelskem p. 4, zahvalo in priznanje v imenu Najvišje službe; Makso Smole, učitelj v Račjem, praporščak pri d. pp. 26. srebrno hrabr. kolajno 1. reda; Makso Viher, okr.

pom. učitelj v Mariboru, poročnik pri deželnostr. p. 2, srebrno hr. kolajno 2. reda in Ljudevit Varl, učitelj v Poljčanah, rač. podčastnik pri 47. pp., srebrni zaslužni križec na traku hrabrostne kolajne. Vsem tovarišem — naše čestitke!

—r— **Svetinjo za 40letno službovanje** je podelil štajerski namestnik nadučitelju tov. Antonu Farčniku v Polzeli.

Koroške vesti.

—k— **Iz Celovca** nam poročajo: Povodom imenovanja c. kr. podpredsednika gospoda Henrika grofa Attemsa predsednikom v vojvodini Kranjski, je razdelil učitelj z Jesenic, tovariš Leo Pibrovč, sedaj cenzor v Celovcu, v zvezi z g. Ahlinom po celovških bolnišnicah 5000 svaščic in 400 smodk. — Športna prireditve dne 7. maja je vrgla 250 kron.

—k— **Koroški učitelji v svetovni vojni.** Od 800 koroških učiteljev jih je odrinilo pod orožje 400. Med njimi jih je umrlo, oziroma padlo 34, 22 jih je ujetih, 3 pogrešajo. Odlikovanih jih je bilo doslej 48.

—k— **Nadporočnik Neisser, žrtev popitve parobroda »Dubrovnik«.** Potrjuje se vest, da je nadporočnik Jurij Neisser od 78. polka utonil pri katastrofi, ki je zadela parobrod »Dubrovnik«. Pokojnik je bil od lanskega leta v Dubrovniku, dodeljen c. in kr. postajnemu poveljstvu. Po poklicu je bil profesor na učiteljski v Celovcu, kjer zapušča vdovo in tri otročice. Neisser je štel 36 let. Hvalijo ga zaradi njegovega lepega nastopanja v službi in dobrega srca. Tudi kot profesor je bil na svojem mestu.

—k— **Koroški »Deutscher Volksrat«** je po poročilu »Deutsche Wacht« zboroval v Celovcu in sklenil: Glavna skupščina »Deutscher Volksrata« za Koroško, ojačena po županih koroških mest in trgov, se srčno zahvaljuje onim krogom, ki so izdelali »velikonočni program«, za veliko trudapolno delo in zvesto brambo upravičenih zahtev Nemcev v Avstriji. Skupščina zahteva od zakonitih zastopnikov v državi in deželi kakor od vseh drugih vplivnih prijateljev nemškega ljudstva, da pri vseh nadaljnjih pogajanjih z različnimi nemškimi strankami, z vladjo, z druidimi narodi avstrijskimi ali z zastopniki nemškega cesarstva z vsemi močmi delajo na to, da se neomajno drži sledečih zahtev: 1. Galicija in Dalmacija naj dobita posebno mesto. 2. Z zakonom naj se nemščina določi kot državni jezik. 3. Država naj varuje in goji nemško šolstvo. 4. Po vsej Avstriji naj država varuje nemške narodne in gospodarske interese. — V tej resoluciji je posebno zanimivo dvojice: tudi koroški »Volksrat« priznava, da se bo o teh nemških zahtevah moralo pogajati z drugimi avstrijskimi narodi, in drugič kliče na pomoč zastopnike nemške države za urejevanje notranjih avstrijskih razmer!

Goriške vesti.

—g— **Henriku grofu Attemsu** je izreklo starešinstvo mestne občine Sv. Križ na Goriškem iskreno čestitko povodom imenovanja za kranjskega deželnega predsednika. Čestitati pa se mora tudi sednji kranjski deželi na tako blagem in strogo pravičnem predsedniku.

—g— **Poročilo pomožnega odbora za begunce z juga s sedežem na Dunaju** je ravnokar izšlo. Na Češkem je v 73 okrajnih glavarstvih 18.982 beguncev, na Moravskem v 26 okrajnih 30.099, na Nižjem Avstrijskem v 30 okrajnih 32.500, na Zgornjem Avstrijskem v 7 okrajnih 17.653, na Solnograškem 1964, na Štajerskem okoli 21.000, na Koroškem okoli 1000, na Tirolskem okoli 7000, na Kranjskem od 30.000 do 40.000. Skupno tedaj okoli 170.000 beguncev. Zaslišnih šol je 108. Največ krajevnih pomožnih odborov je na Češkem. V dunajskem odboru so trije Slovenci. Odbor je pri pomožnem odboru imel dohodkov 304.718 K 48 v, izdatkov pa 167.030 K 24 v. Oddelek za obleko je prejel 309.341 K 64 v, izdal pa 434.090 K, za kar mu je pomožni odbor pomagal s 124.749 K 26 v. — Odbor je izdal podporo 109.470 K 20 v. Dne 1. januarja je imel na razpolago 163.710 K 18 v.

—g— **Pred c. kr. izpraševalno komisijo v Gorici** (sedaj v Ljubljani) so bili usposobljeni v pomladanskem roku 1916 za pouk na ljudskih šolah, in sicer s slovenskim učnim jezikom: Bajt Miroslav, Belin Franc, Bevk Franc, Brana Alojzija, Čučat Roza, Feigel Ivan, Ferletič Emilija, Gabršček Ivan, Goljevšek Marija, Hvala Anton, Kovač Viktor, Mayer Ernest, Novak Leopolda, Pečarič Miroslav, Slejko Ema, Vižin Anton; s slovenskim in nemškim učnim jezikom: Bajt Zora (za slov.

šole z odliko), Brumen Apolonija (za oboje z odliko), Čok Ana (za slov. šole z odliko), Drobnič Marija, Hvala Danica, Simšič Adolfa (za slov. šole z odliko), Vinšek Doroteja (za oboje z odliko); z nemškim učnim jezikom: Silvestro Nelda (z odliko). — Razentega so se izvršili z ugodnim uspehom štirje dopolnilni izpiti.

—g— **Iz Kromeriza** na Moravskem nam poročajo: Vest, da pride sem ne le slovenska, temveč tudi italijanska gimnazija iz Gorice, se tudi tu vzdržuje, in sicer se bo baje za dijake ustanovil nekaj konvikt. S poukom se prične menda pričetkom junija. Naše mesto ima že češko in nemško ter tudi knezoškofovo gimnazijo; poleg tega češko in nemško realko, pripravnico in glasbeno šolo, bo torej potem glede šolstva teknovalo z mnogo večjimi mesti. — »Teden Rdečega križa« nam je prinesel več prireditev in koncertov, najznamenitejši je bil oni »Češkega kvarteta« z Dunaja, nudeč krasen umetniški užitek. — Zda gostuje tu češko gledališče iz Brna in prizorja operete; prihodnji mesec priredi »Narodni divadlo« iz Praga nekaj opernih predstav. Ker tu ni gledališča, se vrše te prireditve v koncertni dvorani. Tako mammo naknadno svojo sezono. Vreme je bilo krasno pomladansko: »terjaci« pa so nam prinesli nekoliko novega mraza. Knezonaščkijski park je prekrasno šetališče. Baje dospe v kratkem olomuški kardinal-knezoškofof tu sem v svojo poletno rezidenco.

—g— **Iz krogov goriškega učiteljstva** pišejo »Slovenskemu Narodu«: Okrajni šolski svet za goriško okolico se je spomnil svojega učiteljstva in mu določil podpore. Delilo se je, kakor je čuti, na štiri dele, in sicer: I. skupina v službi se nahajajočih 150 K, II. skupina oni, ki so na dopustu, 100 K, III. oženjeni vojaki manj in IV. skupina neoznjeni vojaki — nič. Prav je, da se prihti vsakemu na pomoč, a krivo je, da se pozabi mladega neoženjenega učitelja, ki se mu že itak odtegne cela polovica mesečne plače — katera znaša sedaj okoli 50 K. Vprašamo se, ali ta mlada skupina — poznejše deblo učiteljstva — res ne potrebuje ničesar? Ako je tako, kakor smo čuli, merodajni go-spodje, popravite!

Tržaške vesti.

—t— **Poroka.** Dr. Ludovik Vadnal, c. kr. finančni uradnik, se je poročil z Milko Požarjevo, učiteljico in hčerjo voditelja šole v Trebčah, tovariša Antona Požarja. Novoporočencema želimo vse najboljše!

—t— **Iz Sv. Križa pri Trstu** poročajo: »Teden Rdečega križa« je tu primeroma prav dobro uspel. Učenke so pod nadzorstvom svojih učiteljic bliskoma razprodale vse znake. Nabralo se je 185 K 45 v. Članov se je vpisalo po prizadevanju šol. vodje tov. Emila Pakiza 64, poleg tega se je nabralo v šoli med učenci za »Rdeči križ« 11 K 36 v. Ker plača vsak član letno 4 krone, se je nabralo torej v vsem skupaj za »Rdeči križ« 452 kron 81 vin.

—t— **Nadzorovanje občinskih otroških vrtcev.** Cesarski komisar razglasa, da je sestavil odbor gospd, ki bodo neposredno nadzorovale občinske otroške vrtce, obiskovale te zavode in podajale mestnemu magistratu predloge v svrhu boljšega uspevanja vrtcev. V odboru se nahajajo gospe baronica Nina Morpurgo, Hildegarda Tomicich, Marija Zahorska in Gina Ban kot konzulentka-strokovnjakinja.

Istrske vesti.

—i— **Istrska upravna komisija** kliče domov, in sicer nazaj v službo računskega oficijala Antona Rocca, kmetijskega učitelja Donata Libuttija in puljskega primarija dr. Umberta Sbisaa. Nazaj jih seveda ne bo.

—i— **O zgodovini in prirodi notranje Istre** je na podlagi projekcij predaval v dunajski »Uraniji« dne 16. maja zvečer vseučiliški docent dr. Edvard Traversa.

—i— **Deželna upravna komisija mejne grofije Istre** je dala dosedaj dovoljenje v smislu § 6. deželnega šolskega zakona z dne 30. marca 1870 za ustanovitev 40 ljudskih šol v Istri. Starši otrok, obvezanih v obiskovanje šole, so prosili že mnogo let, v nekaterih slučajih celo že 40 let, da bi se jim te šole ustanovile. V teh šolah bo hrvaški, oziroma slovenski jezik učni jezik, a italijanski, oziroma nemški jezik se bo — po želji faktorjev, obvezanih v vzdrževanje šole — poučeval kot predmet.

—i— **Sv. Lucija poleg Pirana v Istri.** Prezaslužna istrska Družba sv. Cirila in Metoda je ustanovila slovensko šolo pri